

Kuva 1 Kansikuva. Sijainti

SELVIÄMISHOITOASEMA JA SOSIAALI- JA KRIISIPÄIVYSTYS UUDEN POLIISIASEMAN
YHTEYTEEN
TARVESELVITYS
7.4.2022

1	TIIVISTELMÄ	4
1.2	Hankeryhmän kokoonpano.....	4
1.1	Arvio kustannuksista	5
1.2	Alustavat laajuustiedot	5
2	NYKYTILANTEEN ANALYYSI.....	6
2.1	Toimialan kuvaus	6
2.2	Nykyiset tilat.....	7
2.2.1	Toimijoiden nykyiset tilakustannukset.....	8
2.3	Rakennushistoriallinen selvitys.....	8
3	TOIMINNAN TARPEET	8
3.1	Toiminnan kehitysennuste.....	8
3.2	Toiminnan strategivaihtoehdot.....	9
3.3	Tilantarve	9
3.4	Vaihtoehtoiset toimitilat.....	9
4	RAKENNUSHANKE	10
4.1	Merkitys lähiympäristölle	10
4.1.1	Asemakaava Dno TRE:4006/10.02.01/2019.....	10
4.1.2	Liikenneyhteydet	10
4.1.3	Tontti ja liittymät	10
4.1.4	Poliisiaseman vaikutus suunnitelmiin.....	11
4.2	Tontin pohjaolosuhteet	11
4.3	Kiinteistöstrategia.....	11
4.4	Toimintojen sijoittuminen rakennuksen sisällä.....	11
4.4.1	Selviämishoitoasema	12
4.4.2	Katkaisuhoidon tilat	12
4.4.3	Sosiaalipäivystyksen tilat.....	12
4.5	Tukipalvelujen tarve ja järjestämismvaihtoehdot.....	12
4.5.1	Siivous.....	12
4.6	Väistötilatarpeet	12
4.7	Rakentamisen kustannukset ja vuokra-arvio.....	13
4.7.1	Uudisrakennuksen tilakustannukset.....	13
4.8	Toiminnan kustannukset.....	13
4.9	Taide rakennushankkeessa.....	13
5	HANKKEELLE ASETETTAVAT TAVOITTEET	13
5.1	Toiminnan tavoitteet.....	13
5.2	Aikataulu- ja kustannustavoitteet	14
5.3.	Hankintarajat.....	14

5.3	Rakennusteknisen toteutuksen tavoitteet.....	14
5.4	Arvio energian käyttökustannuksista.....	15
5.5	Tekniset olosuhdevaatimukset.....	15
5.5.1	LVI-tekniikka	15
5.5.2	Sähkötekniikka.....	17
5.5.3	Energialuokkatavoite	20
5.5.4	Teknisten tilojen tilavaatimukset	20
5.5.5	Elinkaaren hiilijalanjälkilaskelma.....	20
5.5.6	Elinkaarikustannuslaskelma	21
6	LIITTEET:.....	21

1 TIIVISTELMÄ

Selviämishoitoasema ja sosiaali- ja kriisipäivystys toteutetaan uuden poliisilaitoksen kiinteään yhteyteen. Tilat tulevat sijaitsemaan Nekalan kaupunginosassa Viinikankadun, Lahdenperänskadun ja Lempääläntien rajaamalla alueella. Nykyinen kiinteistötunnus on 837-125-665-9. Etäisyys keskustorilta on noin 4 kilometriä. Tontin omistaa Tampereen kaupunki.

Uuden poliisiaseman ja siihen liittyvän selviämishoitoaseman ja sosiaalkriisipäivystyksen tilojen toteuttamisen edellyttämä asemakaavamuutos Nekalan alueella on vireillä (Asemakaava - XXV (Vihioja), Viinikankatu 42–46, poliisin ja pelastuslaitoksen toimitilat Dno TRE:4006/10.02.01/2019). Osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä 19.11. - 10.12.2020 välisen ajan. Tämänhetkisen arvion mukaan asemakaava vahvistuu vuonna 2022, mikäli siitä ei valiteta.

Kokonaisuus muodostuu selviämishoitoasemasta ja siihen liittyvästä katkaisuhoidon sekä sosiaali- ja kriisipäivystyksen tiloista. Selviämis- ja katkaisuhoidon toiminta poliisin sekä sosiaali- ja kriisipäivystyksen kanssa samassa rakennuskokonaisuudessa on välttämätöntä. Toimintaa ei voida suunnitella palveluista erilleen.

Toiminta siirtyy uusiin tiloihin niiden valmistuttua. Samalla vanhoista tiloista luovutaan. Hankkeen aikataulu yhteensovitetään poliisiaseman rakentamisaikatauluun. Suunnitelman mukaan molempien rakennusten toiminta käynnistyy samanaikaisesti. Rakennustöiden aloituksen edellytyksenä on, että tarvittavat johtosiirrot ja mahdollinen pilaantunut maa poistetaan ennen rakennustöiden aloitusta.

Tarveselvityksen hyväksymisen jälkeen hanke siirtyy tulevalle hyvinvointialueen valmisteluvastuulle, joka vastaa hanke- ja toteutussuunnittelusta ja toteutuksesta. Laatomalla tarveselvityksen kaupunki edesauttaa sosiaali- ja terveystalveluiden sekä pelastuslaitoksen toimintojen joustavaa siirtymistä kaupungilta hyvinvointialueelle vuoden 2023 alussa.

1.2 Hankeryhmän kokoonpano

Tarveselvityksen on valmistellut hankeryhmä, joka koostui seuraavista henkilöistä ja yrityksistä:

- Vuorinen Mari suunnittelupäällikkö, sotepalvelut
- Haraholma Harri suunnittelija, sotepalvelut
- Hurttia Paula johtava sosiaalityöntekijä, sotepalvelut
- Herranen Taru sosiaali- ja kriisipäivystyksen päällikkö, sotepalvelut
- Airaksinen Tanja palvelupäällikkö, sotepalvelut
- Närhi Maritta palvelujohtaja, sotepalvelut
- Raevaara Irene osastonhoitaja, sotepalvelut
- Kaukinen Anne Pirkanmaan Voimia Oy
- Hyrkäs Tapio LVI-asiantuntija, Tampereen Tilapalvelut Oy
- Rautiainen Juha sähköasiantuntija, Tampereen Tilapalvelut Oy
- Suomela Minna rakenneasiantuntija, Tampereen Tilapalvelut Oy
- Miettinen Jyrki kiinteistöpäällikkö, Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka
- Viljakka Jarmo hankepäällikkö, Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka
- Arkkitehtitoimisto Helamaa ja Heiskanen Oy

1.1 Arvio kustannuksista

Taulukko 1 Arvio kustannuksista

Investoinnit		
Rakentamisen kustannus 3 846 euroa / brm ² (Haahtela hintataso Tampereen pisteluku 109,5/3.2022)		9 773 000 euroa
Irtokalustus, ensikertainen		290 000 euroa
Yhteensä		10 063 000 euroa
Ensikertaisen irtokalustuksen poistokustannus, poistoaika 3 vuotta		96 667 euroa
Vaikutukset käyttömenoihin		
Arvio vuokratasosta / vuosi		
* pääomavuokra		586 380 euroa
* tontinvuokra		26 250 euroa
* kiinteistönhoito		94 248 euroa
* kunnossapito		37 161 euroa
Vuokra yhteensä		744 039 euroa
Toiminnan kustannukset euroa / vuosi	Uudet kustannukset	Kustannukset yhteensä
Henkilöstökustannukset	0 euroa	1 062 000 euroa
Muut toiminnan kustannukset:	60 000 euroa	60 000 euroa
* siivouskustannukset 3,5 euroa/m ² /kk (Pirkanmaan Voimia Oy)	94 248 euroa	94 248 euroa
Toiminnan kustannukset yhteensä	154 248 euroa	2 062 997 euroa
Väistötilakustannukset		0 euroa / vuosi
Poistuvat kustannukset väistötilakustannukset	0 euroa / vuosi	

1.2 Alustavat laajuustiedot

Taulukko 2 Laajuustiedot

Kerrosluku	3
Bruttoala-arvio	2 541 brm ²
Kerrosala	2 357 kem ²
Huoneistoala	2 244 htm ²
Hyötyala	1 311,5 hym ²
Tilavuus	10 500 m ³

2 NYKYTILANTEEN ANALYYSI

2.1 Toimialan kuvaus

Selviämishoitoasemalla hoidetaan sopimuskuntien yli 16 –vuotiaita asiakkaita, joilla on tarve päihtymyksen aikaisen terveydentilan seurantaan ja arviointiin. Selviämishoitoasema toimii ympärivuorokautisesti ja asiakkaat ohjautuvat viranomaistahojen kautta. Poliisi ja ensihoito on merkittävässä roolissa asiakkaiden tuomisessa selviämishoitoasemalle. Selviämishoitoasema tarjoaa myös lyhytaikaista kriisimajoitusta asiakkaille, jotka tarvitsevat akuutista kriisistä johtuvaa väliaikaista, yön yli kestävää suojaa. Kriisimajoitukseen ohjaututaan yleisimmin sosiaalipäivystyksen tai poliisin kautta. Poliisille tuotettava terveydenhuollon palvelu on myös ympärivuorokautista toimintaa kattaen poliisin putkan ja päivisin tutkintavankeudessa olevat asiakkaat. Lisäksi selviämishoitoasema huolehtii rikosseuraamuksellisista toisen vaiheen verinäytteistä rattipäihtymysepäilyillä.

Katkaisuhoitoasemalla tarjotaan ympärivuorokautista laitospaivitoista, lääkkeellistä ja yhteisöllistä katkaisuhoitoa yli 18-vuotiaille tamperelaisille. Palvelua tuotetaan myös polikliinisesti. Sekä selviämis- että katkaisuhoitoaseman asiakkaista osa ovat vuodepotilaita hoidon alkuvaiheessa ja tiloilta vaaditaan riittävää mitoitusta vuodekuljetuksiin.

Sosiaalipäivystyksellä tarkoitetaan välttämättömien ja kiireellisten sosiaalipalvelujen ja muiden tukitoimien järjestämistä erilaisissa sosiaalisissa hätä- ja kriisitilanteissa kaikkina vuorokauden aikoina. Päivystys on toteutettava siten, että palveluun voi saada yhteyden ympäri vuorokauden ja kiireellisiä palveluja on saatavissa kaikkina vuorokauden aikoina. Sosiaalipäivystyksen asiakkaita ovat kaikki kiireellisesti hoivaa, turvaa ja apua tarvitsevat henkilöt, esimerkiksi hoivaa vaille jääneet lapset, nuoret ongelmineen tai vanhuksat, joiden kunto heikkenee äkillisesti. Kiireellisinä sosiaalipalveluina on pystyttävä järjestämään myös mm. kiireellistä majoittamista, taloudellista tukea ja muita välttämättömiä palveluja tarpeen mukaan. Sosiaalipäivystyksen välitön apu on asiakkaalle maksutonta.

Sosiaalipäivystys on osa sosiaalipalvelujen kokonaisuutta. Sosiaalipalvelun järjestäminen on kunnalle kuuluva tehtävä. Sosiaalihuoltolain 29 § (29.12.2016/1517) mukaan sosiaalipäivystys on järjestettävä ympärivuorokautisesti kiireellisen ja välttämättömän avun turvaamiseksi kaiken ikäisille. Päivystävissä yksiköissä on oltava riittävät voimavarat ja osaaminen, jotta palvelun laatu ja asiakasturvallisuus toteutuvat. Sosiaalipäivystystä toteutettaessa on toimittava yhteistyössä ensihoitopalvelun, terveydenhuollon päivystyksen, pelastustoimen, poliisin, hätäkeskuksen ja tarpeen mukaan muiden toimijoiden kanssa. Sosiaalipäivystys osallistuu tarvittaessa psykososiaalisen tuen antamiseen kiireellisissä tilanteissa.

Tampereen kaupungin sosiaali- ja kriisipäivystys hoitaa kiireelliset lastensuojelu-, sosiaalihuolto- ja päihdehuoltolain mukaiset tehtävät. Sosiaali- ja kriisipäivystys vastaa kiireelliseen avuntarpeeseen arvioiden välittömän avuntarpeen ja järjestäen riittävän avun ja tuen siihen asti, kunnes pidempiaikainen tarpeeseen vastaava palvelu on saatavissa. Asiakkaat voivat ottaa yhteyttä puhelimitse, sähköpostilla tai käymällä tapaamassa päivystävää sosiaalityöntekijää toimistolla. Sosiaali- ja kriisipäivystys on avoinna vuoden kaikkina päivinä ympäri vuorokauden. Tampereen kaupungin sosiaali- ja kriisipäivystys huolehtii myös 20 muun Pirkanmaan kunnan sosiaalipäivystyksestä virka-ajan ulkopuolella.

Sosiaali- ja kriisipäivystyksestä järjestetään Tampereella ja Orivedellä asuvien kriisityö. Kriisityö on tarkoitettu äkillisen traumaattisen tapahtuman kohdanneille. Traumaattinen tapahtuma voi olla esimerkiksi vakava onnettomuus, läheisen itsemurha tai vakava väkivallanteko.

Sosiaali- ja kriisipäivystyksen yhteydessä työskentelee lisäksi lähisuhdeväkivaltatyön työpari sekä varhaiseen puuttumiseen, ja nuorten rikosasioihin keskittyvät kaksi sosiaalityöntekijää.

Lähisuhdeväkivaltatyön työpari tarjoaa asiakkaille kriisiapua ja palvelutarpeen kartoitusta sekä ohjausta muihin palveluihin. Työpari tarjoaa konsultointia ja koulutusta sosiaali- ja terveyspalveluiden ammattilaisille sekä kehittää Tampereen ja Oriveden alueilla tehtävää lähisuhdeväkivaltatyötä. Lähisuhdeväkivaltatyö koordinoi moniammatillisen Marak ryhmän toimintaa ja Tampereen kaupungin lähisuhdeväkivaltatyön avainhenkilöverkostoa. Työntekijät ovat mukana myös Ihmiskaupan uhrien auttamisen avainhenkilöissä ja verkostossa.

Varhaisen puuttumisen sosiaalityöllä tuetaan alle 18-vuotiaita tamperelaisia ja orivesiläisiä lapsia ja heidän perheitään. Sosiaalityöntekijä puuttuu alaikäisten tekemiin näpistyksiin, päihteiden käyttöön ja heidän elämässään ilmeneviin huoliin. Lapsella voi mm. olla koulunkäyntiongelmia tai hänellä on kotona ristiriitoja vanhempien kanssa. Tukea tarjotaan myös alaikäisille rikoksen uhreille. Työskentelyn aikana kartoitetaan lapsen elämäntilanne, arvioidaan lastensuojelun tarve ja ohjataan tarvittaessa muihin palveluihin. Yksi sosiaalityöntekijä työskentelee lasten, nuorten ja perheiden lautakunnan edustajana. Hän toimii nuorten edunvalvojana rikosoikeudellisessa prosessissa, kun alle 18-vuotias nuori on epäilty rikoksesta. Tampereella lautakunnan edustaja osallistuu nuorten kuulusteluihin poliisilaitoksella sekä nuorten käräjäoikeuden käsittelyihin. Syyttäjän pyytämät seuraamusselvityslausunnot toteutetaan yhteistyössä Rikosseuraamuslaitoksen kanssa. Kaikissa prosessin vaiheissa lautakunnan edustajan työhön kuuluu edunvalvonnan lisäksi nuoren elämäntilanteen kartoitus, lastensuojelutarpeen arviointi, ohjaus ja neuvonta rikosprosessissa sekä muihin palveluihin ohjaus tarpeen mukaan.

2.2 Nykyiset tilat

Selviämishoito- ja katkaisuhuoltoaseman tilat sijaitsevat tällä hetkellä kahdessa kerroksessa. Toimintaan nähden tilat ovat mitoitukseltaan vajaat ja aiheuttavat hankaluuksia muun muassa vastaanotto-, säilytys- ja henkilökunnan tilojen osalta. Tiloista on käynti poliisin ja sosiaalipäivystyksen tiloihin. Toimitilat rajoittavat tällä hetkellä asiakasmäärän laajentamista.

Potilaat ohjautuvat selviämishoitoasemalle suljetun sisäpihan kautta, johon pääsy on viranomaisilla. Pihaympäristö on poliisin valvoma. Potilaan vastaanottoarvio tapahtuu pihalla tilanpuutteen vuoksi. Potilaat sijoitetaan tällä hetkellä yhteen isoon tilaan, jossa siirrettävin väliseinän pyritään suojaamaan yksityisyys. Iso tila haastaa turvallisuuden sekä yksityisyyden suojan. Toiminnassa on olennaista pystyä tarjoamaan potilaille ja asiakkaille tarvittaessa uudet, puhtaat vaatteet. Vaatehuolto vaatii tilaa, välineistön ja asianmukaista säilytystä, jotka nykyisen tilan osalta puutteellinen. Samoin myös hoitovälineisiin ja -tarvikkeisiin liittyvä säilytysongelma ilmeinen. Laitteistojen toimintavalmiudessa säilytys on ongelmallista puutteellisen tilan vuoksi.

Katkaisuhuoltoasemalle asiakkaat saapuvat valvotun rappukäytävän kautta, ovi suljettu ja ulkopuolella sekä käytävässä kameravalvonta. Katkaisuhuoltoaseman tiloissa asiakkaiden arviointi tapahtuu vastaanottohuoneissa, joita tämänhetkisissä tiloissa liian vähän. Odotustilat asiakkaille ovat liian pienet ja aiheuttavat haasteita esimerkiksi jalattomien asiakkaiden toimittamisessa sängyllä (ei sovi kääntymään). Tällä hetkellä toimipisteessä on yksi potilaskuljetuksiin soveltuva hissi, jonka ollessa epäkunnossa tai huollossa, vuodepotilaat on siirrettävä rappukäytävän kautta, jolloin emme voi taata turvallista potilassiirtoa.

Henkilökunnan sosiaalityilat ovat tällä hetkellä vajaat. Henkilökunnalle ei ole taukotilaa tai tiimihuonetta. Selviämishoito- ja katkaisuhuoltoaseman tilat ovat pääosin kameravalvottuja. Tarvittaessa hälytys tehdään pikapainikkeella koko henkilökunnalle sisäisesti tai poliisille ns. Ryöstöhälytyksenä.

Tutkintavankeudessa olevien lääkehoito toteutetaan katkaisuhuoltoaseman lääkehuoneen lääkkeillä, välimatka tällä hetkellä useita satoja metrejä. Lääkehuonetta koskee erilliset valvonta- ja laitteistovaatimukset, suunnittelussa mukana pidettävä sairaanhoitopiiriin (TAYS) farmaseutti.

Sosiaali- ja kriisipäivystys sijaitsee Tampereen poliisilaitoksen yhteydessä osoitteessa Sorinkatu 12 D. Näissä tiloissa työskentelee pääosa sosiaali- ja kriisipäivystyksen henkilöstöstä, päivystäviä sosiaaliryöntekijöitä, väkivaltatyön työpari ja nuorten rikosasioiden ryöntekijät. Sosiaali- ja kriisipäivystyksen ryöntekijät päivystävät myös ensiapu Acutan yhteydessä. Acutassa työskentelee kerralla yksi tai kaksi ryöntekijää. Kaksi kriisiryöntekijää työskentelee väistötiloissa Tietotalolla os. Naulakatu 2. Kriisiryöntekijät siirtyvät Sarviksen tiloihin elokuussa 2021.

Sosiaali- ja kriisipäivystyksen tiloista on pääsy Selviämis- ja katkaisuhuoltoaseman tiloihin sekä poliisin tiloihin. Ulkoa tiloihin on pääsy vain ovikelloa soittamalla. Asiointi on mahdollista asiointiluukulta rappukäytävästä. Asiakkaita voidaan tavata yksin tai pieninä ryhminä (esim. perheittäin) asiakastapaamisiin soveltuvissa työhuoneissa. Huoneista on varapoistumistie viereiseen huoneeseen. Tiloissa on hälytysjärjestelmä ja kameravalvonta.

Nykyisissä tiloissa on pieni varastotila, jossa on myös henkilökunnan käytössä oleva monitoimilaite (kopiokone, skannaus, verkkotulostin). Tilojen yhteydessä on neuvottelutila ja taukotilat. Neuvottelutila on yhteiskäytössä selviämis- ja katkaisuhuoltoaseman kanssa. Pukuhuonetilat ovat yhteiset selviämis- ja katkaisuhuoltoaseman kanssa. Edellä mainittuja tiloja on liian vähän, minkä vuoksi sosiaali- ja kriisipäivystyksen henkilöstöllä on vaatekaappeja toimiston käytävällä.

2.2.1 Toimijoiden nykyiset tilakustannukset

Taulukko 3 Toimijoiden nykyiset tilakustannukset

Toiminta	euroa/kk	euroa/vuosi (12 kk)
Avopalvelut	31 386,83	376 641,96
Sorinkatu 12 D, Paussi		
Yhteensä	31 386,83	376 641,96

2.3 Rakennushistoriallinen selvitys

Kohde on uudisrakennus.

3 TOIMINNAN TARPEET

3.1 Toiminnan kehitysennuste

Selviämis- ja katkaisuhuoltoaseman toiminta tulee jatkumaan myös tulevaisuudessa sosiaali- ja terveyspalveluiden toimintana. Erityisesti päihdetilanteen muutos Tampereella tulee haastamaan toimintaa sekä asettamaan sille uusia palvelutarpeita, koska erityisesti huumausaine- ja sekakäyttäjien osuus selviämishuoltoaseman asiakkaissa kasvaa. Aiemmin tehdyssä maakunnallisessa sote-selvityksessä todettu, että tarkoituksenmukaisinta on pitää selviämis- ja katkaisuhuoltoasema poliisitalon yhteydessä.

Sosiaali- ja kriisipäivystyksen toiminta on lakisääteistä. Sosiaali- ja kriisipäivystys huolehtii jo nyt 20 muun Pirkanmaan kunnan sosiaalipäivystyksestä virka-ajan ulkopuolella. Toiminta tulee jatkumaan osana maakunnallisia sosiaali- ja terveyspalveluita myös tulevaisuudessa. Kriisityö siirtyi sosiaalipäivystyksen yhteyteen syksyllä 2020. Nykyiset tilat eivät mahdollista päivystävien

sosiaalityöntekijöiden ja kriisityön työntekijöiden työskentelyä samoissa tiloissa. Tämä olisi toiminnan kannalta järkevää ja tarkoituksen mukaista.

Syksyllä 2020 sosiaalipäivystyksen yhteyteen siirtyneen kriisityön osalta on odotettavissa laajentumista. Kriisityön asiakasmäärät ovat kasvussa. Lisäksi Pirsote toimintasuunnitelmaan on kirjattu maakunnallisen kriisityön mallin kehittäminen, jonka myötä kriisityön maakunnallinen koordinointi tulisi Sosiaali- ja kriisipäivystyksen vastuulle. Edellä mainittujen tehtävien vuoksi on varauduttava kriisityön laajentumiseen ja työntekijöiden määrän kasvuun.

3.2 Toiminnan strategiavaihtoehdot

Selviämisen- ja katkaisuhuoltoaseman toiminnalle ei ole olemassa vaihtoehtoisia tiloja.

3.3 Tilantarve

Kokonaisuus muodostuu selviämishoitoasemasta ja siihen liittyvästä katkaisuhoidon tiloista. Kokonaisuuteen liittyy myös sosiaali- ja kriisipäivystys. Osa tiloista suunnitellaan yhteiskäyttöisiksi. Selviämishoitoaseman ja katkaisuhoidon henkilömäärä on 20. Sosiaali- ja kriisipäivystyksen henkilömäärä on yhteensä noin 30.

Selviämishoitoaseman selviämistilat mitoitetaan 12 potilaalle. Säilöönottotiloja suunnitellaan yhteensä seitsemän kappaletta, joista yksi on yhteiskäyttöinen poliisilaitoksen kanssa. Säilöönottotiloissa asianmukainen valvonta. Katkaisuhoidon asiakashuoneet mitoitetaan yhteensä 10 asiakkaalle, lisäksi varaudutaan tilapäiseen kasvuun suunnitteleamalla tilat siten että asiakashuoneisiin voi sijoittaa yhden lisäasiakkaan, eli maksimiasiakasmäärä on 15. Sosiaali- ja kriisipäivystykselle suunnitellaan erikokoisia vastaanottohuoneita yhteensä 17 kappaletta. Työhuoneita suunnitellaan yhteensä kolme kappaletta.

Sosiaali- ja kriisipäivystyksessä asioivien asiakkaiden määrä on vaihteleva. Eniten asiakkaita tavataan sekä päivystyksellisesti että ajanvarauksella arkisin klo 9-18. Tapaamisia voi olla yksittäisten asiakkaiden, pariskuntien, perheiden tai ryhmien kanssa. Yhtäaikaista asiakastapaamisia voi olla useita. Lisäksi toimintaan liittyy erilaisia yhteistyö- ja verkostokokouksia, joissa voi olla isompia ryhmiä koolla.

Taulukko 4 Tilaohjelman osat

Yhteiskäyttöiset tilat	140 hym ²
Selviämishoitoasema	418 hym ²
Katkaisuhuolto	370 hym ²
Sosiaali- ja kriisipäivystys	353,5 hym ²
Siivoustilat ja käsipyyhepaperivarasto	30 hym ²
yhteensä	1 311,5 hym²
Hyötyalan ulkopuoliset tilat	203,5 m ²

Tilaohjelma ja tilakaaviot ovat tämän tarveselvityksen liitteenä.

3.4 Vaihtoehtoiset toimitilat

Selviämisen- ja katkaisuhuoltoaseman toiminta poliisin sekä sosiaali- ja kriisipäivystyksen kanssa samassa rakennuskokonaisuudessa on välttämätöntä, koska asiakkaat ohjautuvat palveluihin viranomaisten kautta. Lisäksi tuotamme poliisille terveydenhuollon palvelut putkaan ja tutkintavankeuteen. Toimintaa ei voida suunnitella palveluista erilleen. Osa toiminnasta, kuten lääkeshoidon toteutus putkiin ja tutkintavankilaan edellyttää lääkeshoidon kuljettamista, jossa on

minimoitava kuljetusmatka sekä huomioitava turvallisuus (huumausainelääkkeet). Lisäksi edellisissä kohteissa tapahtuva terveydentilan arviointi ja toimenpiteet (haavanhoidot, katetrointi jne.) vaativat välineistön saatavilla olemista ja henkilökunnan siirtymistä jouhevasti yksiköstä toiseen. Hoitohenkilökunnan siirtyessä poliisin puolelle, siirtyy vartija turvaamaan henkilökunnan vajetta selviämishoitoasemalle.

Sosiaali- ja kriisipäivystystoiminta on sijainnut pitkään Tampereen poliisilaitoksen yhteydessä ja tämä on todettu asiakastyön kannalta erittäin toimivaksi ratkaisuksi. Sosiaali- ja kriisipäivystykseen ohjautuu asiakkaita poliisin kautta. Lisäksi sosiaali- ja kriisipäivystyksen henkilöstöllä on poliisin kanssa yhteisiä työtehtäviä, kuten esimerkiksi alaikäisten rikoksesta epäiltyjen kuulustelut ja puhutukset, perheväkivaltatilanteet ja muut akuutit kriisitilanteet, jotka edellyttävät sosiaalihuollon ammattihenkilöstön osallistumista. Sosiaali- ja kriisipäivystystoiminta edellyttää asiakastapaamisiin soveltuvia tiloja ympäri vuorokauden. Tiloissa on huomioitava erityisesti turvallisuusnäkökulmat. Nykyisiin tiloihin jääminen ei ole mahdollista. Sosiaali- ja terveyspalveluilla ei ole tällä hetkellä käytössä muita sellaisia tiloja, joissa sosiaali- ja kriisipäivystystoiminnan järjestäminen olisi mahdollista.

4 RAKENNUSHANKE

4.1 Merkitys lähiympäristölle

4.1.1 Asemakaava Dno TRE:4006/10.02.01/2019

Toteutuksen edellyttämä asemakaava on vireillä. Suunnittelualue sijaitsee Vihiojan kaupunginosassa 2,5 km kaupungin keskustasta etelään osoitteessa Viinikankatu 42, 44 ja 46. Asemakaavan muutos koskee tonttia nro 665-9 sekä Viinikankadun ja Lahdenperänskadun katualuetta Nekalan teollisuusalueen eteläosassa. Länsipuolella on Lempääläntie ja Viinikan ratapiha, etelässä Vihioja. Suunnittelualue on väljästi rakennettua teollisuus- ja varastoaluetta, jossa toimivat mm. Nekalan jäteasema, Nekalan lämpökeskus ja Tampereen Veden pääkonttori. Alue sijaitsee vaarallisten aineiden kuljetusten (VAK) huomiointivyöhykkeellä. Tavoitteena on mahdollistaa uusien toimitilojen rakentaminen poliisille, pelastuslaitokselle ja muille viranomaistahoille alueen eteläosaan. Samalla kehitetään tontin pohjoisosassa sijaitsevia kaupungin toimintoja. Paloasemaa esitetään rakennettavaksi ja asemakaavassa sijoitettavaksi asemakaavoitettavan alueen eteläpään Viinikankadun ja Lahdenperänskadun rajaamalle alueella. Paloaseman kiinteistölle muodostetaan oma tontti ja suorat liittymät kadulle. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä 19.11. - 10.12.2020 välisen ajan. Tämänhetkisen arvion mukaan asemakaava vahvistuu vuonna 2022, mikäli siitä ei valiteta.

4.1.2 Liikenneyhteydet

Kevyen liikenteen yhteydet ovat hyvät. Lähin joukkoliikenteen pysäkki sijaitsee Viinikankadulla tulevan rakennuksen välittömässä läheisyydessä.

4.1.3 Tontti ja liittymät

Tämänhetkisen suunnitelman mukaan rakennus sijoittuu omalle tontilleen poliisilaitoksen pohjoispuolelle. Poliisilaitoksen kiinteään yhteyteen. Potilaat ohjautuvat selviämishoitoasemalle suljetun poliisipihaan kautta, johon pääsy on viranomaisilla. Pihaympäristö on poliisin valvoma. Potilaan vastaanottoarvio tehdään poliisilaitoksen puolella sijaitsevassa käytävässä, josta on suora sisäyhteys selviämishoitoasemalle. Henkilökunnan ja muiden asiakkaiden kulku rakennukseen tapahtuu rakennuksen itäpäästä.

Tässä tarveselvityksessä on lähdetty oletuksesta, että rakennus on kolmekerroksinen. Henkilökunnalle varataan autopaikkoja noin 32 kappaletta. Invapaikkoja varataan yksi kappale.

Tilojen lähelle tarvitaan kolme autopaikkaa henkilökunnalle. Tontille suunnitellaan oma huoltoliittymä ja -piha rakennuksen länsipäähän. Lisäksi tarve on polkupyöräpaikoille. Pyöräpaikat suunnitellaan murronekstävin rakentein ja sijoitetaan lukittavaan kylmään tilaan. Paikkatarve yhteensä 12 kappaletta. Tontille suunnitellaan oma jätepiiste huoltopihan yhteyteen, joka toteutetaan syväkeräimin Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n ohjeen mukaan. Jätehuollossa huomioidaan lajittelumahdollisuus. Tontin ratkaisut tarkentuvat asemakaavatyön yhteydessä, jossa huomioidaan käyttötarkoituksen tuomat reunaehdot.

4.1.4 Poliisiaseman vaikutus suunnitelmiin

Rakennus rajautuu yhdeltä sivultaan poliisipihaan. Poliisipihan viereen rakennettavasta rakennuksesta ei mistään tiloista saa olla näkö- eikä kuuloyhteyttä poliisipihalle. Poliisipihan puoleisille julkisivuille tulee sijoittaa ensisijaisesti sellaisia tiloja / toimintoja, jotka eivät vaadi ikkunoita. Välttämättä tarvittavien ikkunoiden koko tulee minimoida ja pyrkiä tekemään ne kiinteinä (ei avattavina) yläikkunoina. Ikkunat tulee varustaa ulkopuolisilla ritilöillä, jotka mahdollistavat näkymän sisätiloista vain yläviistoon ulos. Ylimmän kerroksen osalla on mahdollista tutkia kattoikkunaratkaisua.

4.2 Tontin pohjaolosuhteet

Tutkimusalueella kevyet rakennukset, kuten varastorakennukset voidaan alustavasti perustaa anturoilla luonnontilaisen pohjamaan varaan. Perustettaessa luonnontilaisen pohjamaan varaan 1 m neliöanturalla keskeisellä kuormituksella 0.8 m syvyyteen vallitsevasta maanpinnasta tasaiselle pohjalle suurimpana sallittuna kantokestävyytenä murtorajatilassa voidaan alustavasti käyttää $R_d/A' = 50 \dots 80 \text{ kN/m}^2$. Geoteknisenä kestävyysnäyttörajoissa voidaan alustavasti käyttää 50 kN/m². Raskaammat rakennukset suositellaan alustavasti perustettavan lyötävien tukipaalujen välityksellä kantavan pohjamaan varaan. Tehtyjen pohjatutkimusten perusteella alustavat paalupituudet tutkitulla alueella ovat arviolta 6 ... 23 m vallitsevasta maanpinnasta mitattuna. Pohjatutkimusleikkauksissa on esitetty paalujen arvioitu tunkeutumissyvyys. Tutkitulla alueella piha-alue sekä kaivot ja putkijohdot voidaan alustavasti perustaa normaalein rakennekerroksiin luonnontilaisen pohjamaan varaan. Perustettaessa maanvaraisesti alapohja voidaan rakentaa maanvaraisesti luonnontilaisen pohjamaan varaan. Paaluille perustettaessa alapohja tulee rakentaa alustavasti kantavana. Kaivu rakennusten osalta tulee suorittaa siten, että kaikki eloperäiset ja/tai löytyneet pintamaat sekä täyttöihin kelpaamattomat täytemaat poistetaan rakennuspaikan osalta. Alueelle suositellaan tehtäväksi erilliset maaperän pilaantuneisuustutkimukset alueen aiemman käytön takia. Pohjamaa on routivaa, mistä syystä rakenteet tulee suojata roudalta, jos perustamissyvyys (rakenteen alle tuleva routimaton täyttö huomioiden) on alle 1.8 m tulevasta maanpinnan tasosta mitattuna. Rakennukset tulee salaojittaa. Tämän rakennettavuusselvityksen perusteella voidaan tehdä alueellista suunnittelua. Ennen kohteen rakennustöiden aloittamista pohjatutkimuksia tulee täydentää ja kohteeseen on laadittava erillinen perustamistapalausunto sekä maarakennustyöselitys.

4.3 Kiinteistöstrategia

Tampereen kaupunki ei jatka hankkeen suunnittelua tarveselvityksen hyväksymisen jälkeen, vaan hanke siirtyy muodostettavan hyvinvointialueen vastuulle.

4.4 Toimintojen sijoittuminen rakennuksen sisällä

Tässä tarveselvityksessä esitetään toimintojen sijoittamista kolmeen tasoon. Ensimmäisessä kerrokseen sijoittuu selviämishoitoaseman tilat, joista on suora yhteys poliisilaitoksen tiloihin

käytävyyhteyden kautta. Toiseen kerrokseen sijoittuu katkaisuhoidon tilat, henkilökunnan yhteiset pukuhuonetilat, vastaanottohuoneet sekä yhteinen neuvottelutila. Kolmanteen kerrokseen sijoittuu sosiaalikiisipäivystyksen ja sosiaalipäivystyksen työtilat odotus-, tauko- ja neuvottelutiloiheen. Rakennukseen toteutetaan kaksi parimitoitettua hissiä. Asiakasyhteys rakennukseen tapahtuu rakennuksen itäpäästä, poliisilaitoksen henkilöstöravintolan ja selviämishoitoaseman ja sosiaalikiisipäivystyksen rakennusten välistä. Ullakkokerroksessa sijaitsee iv-konehuone.

4.4.1 Selviämishoitoasema

Selviämishoitoaseman toiminta sijoittuu poliisilaitoksen vapautensa menettäneiden tilojen välittömään yhteyteen. Selviämishoitoaseman toiminnan edellytyksenä on ratkaisu, jossa asiakas tuodaan tiloihin yhteisen pihan ja tuulikaapin kautta. Selviämishoitoasemalla tulee olla yhteys poliisilaitoksen tiloihin terveydenhuollon toiminnan varmistamiseksi poliisin tutkintavankilaan.

Selviämishoitoaseman tilojen tulee olla riittävän väljät ja käynti poliisiasemalle välitön. Vaate- ja hoitovälinesäilytys tulee olla riittävän väljä ja paloturvallinen. Käytävät ja odotustilat tulee mitoittaa sänkyliikenteelle, jolloin jalattomat asiakkaat saadaan turvallisesti sisätiloihin.

Lisäksi henkilökunnalle tulee olla suunniteltuna taukotila ja tiimihuone (voi olla jaettava tila, välitön yhteys toimenpidehuoneeseen). Sijainti valvontatilojen yhteydessä. Potilashissejä kaksi selviämistä ja katkaisuhoidon välille, mikäli toiminta sijoittuu eri kerrokseen.

Kriisimajoittujille tarvitaan 1-2 hengen riisuttu huone suihkumahdollisuudella. Tämä ns sviittien=säilöönoton lisäksi.

4.4.2 Katkaisuhoidon tilat

Katkaisuhoidon odotustilasta tulee olla suora yhteys 2 vastaanottohuoneeseen. Lisäksi tarvitaan 2 vastaanottohuonetta (lääkäri ja toimenpidehuone). Potilashuoneita 5 (2 hengen huoneita 1 hengen lisäysvaralla). Potilashuoneiden läheisyydessä sijaitsee asiakkaiden yhteinen olohuone, ruokailu ja keittiötila sekä tupakkahuone.

4.4.3 Sosiaalipäivystyksen tilat

Tilat koostuvat päivystyksen tiloista (vastaanottohuoneet), kiisipäivystyksen tiloista (vastaanottohuoneet) joihin kuljetaan itäpäädyssä sijaitsevan asiakasportaan ja asiakaspalvelutilan kautta. Yhteinen odotustila sijaitsee rakennuksen keskivyöhykkeellä, josta on pääsy molempiin tiloihin. Keskivyöhykkeellä sijaitsee myös yhteiskäyttöiset neuvottelutilat ja wc-tilat. Henkilökunnan työ- ja taukotilat, joissa ei ole asiakasvastaanottoa, sijoittuvat rakennuksen länsipäätyyn.

4.5 Tukipalvelujen tarve ja järjestämisvaihtoehdot

4.5.1 Siivous

Tuleva palveluntuottaja ei ole tiedossa. Pirkanmaan Voimia Oy:n tekemän arvion mukaan palvelun kustannus on noin 3-3,5 euroa / htm², yhteensä 94 248 euroa vuodessa. Kahvio- tai muuta ravintolapalvelua tilojen yhteyteen ei suunnitella. Mahdollinen henkilöstöruokala sijoittuu poliisiaseman yhteyteen ja sen toteuttamisesta ei ole tehty tämän tarveselvitystyön aikana päätöstä.

4.6 Väistötilatarpeet

Hanke ei edellytä väistötilojen rakentamista. Toiminta siirtyy uuteen rakennukseen olevista tiloista poliisiaseman siirtyessä uusiin tiloihin.

4.7 Rakentamisen kustannukset ja vuokra-arvio

4.7.1 Uudisrakennuksen tilakustannukset

Tilaohjelman perusteella tehdyssä laskelmassa on päädytty kustannusarvioon **9 773 000 euroa** (3 846 euroa / brm²). Arvion pohjalta arvioitu vuokrataso, katso alla oleva taulukko.

Taulukko 5 Vuokralaskelma

	euroa/htm ² /kk	euroa/vuosi
pääomavuokra vuodessa on 6% investoinnin arvosta	48 865	586 380
tontin vuokra	2188	26 250
kiinteistönhoito	7 854	94 248
huolto- ja kunnossapitovuokra	3 096	37 161
yhteensä	62 004	744 039

4.8 Toiminnan kustannukset

Yksikön tulevat henkilöstökustannukset ovat yhteensä noin 1 062 000 euroa, josta selviämisaseman kuluja on 962 000 euroa ja katkaisuhoidon kuluja 370 000 euroa. Henkilökuntaa rakennuksessa tulee olemaan yhteensä 18 henkilöä, joista 11 työskentelee selviämisasemalla ja 7 katkaisuhoidossa. Henkilöstö siirtyy nykyisestä yksiköstä, jolloin henkilöstön lisäkustannuksia ei tule syntymään.

Investointilaskelmassa tulee huomioida myös muut rakennuksen varustelun hankinnat, kuten ensikertaisen kalustuksen kustannukset, jotka ovat selviämisasemalla 200 000 euroa ja katkaisuhoidossa 90 000 euroa. Yhteissumma ensikertaiseen kalustukseen tulee arviolta olemaan 290 000 euroa.

Muut aineet tarvikkeet ja tavarat ovat arviolta noin 60 000 euroa.

Kamera – ja kulunvalvonnan järjestelmät sekä muu tarvittava ICT ja AV- laitteiden hankinta ja käyttöönotto ovat arviolta noin 80 000 euroa. Kulut jakautuvat selviämisaseman ja katkaisuhoidon yksiköiden kesken.

4.9 Taide rakennushankkeessa

Taideinvestointi ei ole mukana kustannusarviossa.

5 HANKKEELLE ASETETTAVAT TAVOITTEET

5.1 Toiminnan tavoitteet

Selviämishoitoaseman tarkoituksena on tuottaa sopimuskuntien kuntalaisille selviämishoitoaseman palvelut. Lisäksi palvelussa tuotetaan poliisin asiakkaille terveydenhuollon palveluita (putka ja tutkintavankeus) ja kriisimajoittumista akuutissa kriisissä. Katkaisuhoidon palveluilla tarjotaan lääkkeellinen katkaisuhoidoita sitä tarvitseville asiakkaille. Toiminnan tavoitteena on turvata yllä mainitut palvelut myös jatkossa.

Sosiaali- ja kriisipäivystyksen tarkoituksena on tuottaa lakisääteiset välttämättömät ja kiireelliset sosiaalipalvelut ja tukitoimet erilaisissa sosiaalisissa hätä- ja kriisitilanteissa kaikkina vuorokauden aikoina Tampereella ja Orivedellä asuville sekä 20 muun Pirkanmaan kunnan asukkaille iltaisin, öisin ja viikonloppuisin.

5.2 Aikataulu- ja kustannustavoitteet

Valmistelussa on lähdetty oletuksesta, että sosiaali- ja terveystalvelujen uudistamisen myötä syntyvät hyvinvointialueet vastaisivat palveluiden järjestämisestä 1.1.2023 alkaen. Hankkeelle ei ole varattu suunnittelu- ja rakentamisrahaa Tampereen kaupungin investointiohjelmassa, vaan toteutussuunnittelu- ja toteutusvastuu siirtyy muodostettavalle hyvinvointialueelle, joka myös päättää toteutustavasta.

Toiminta siirtyy uusiin tiloihin niiden valmistuttua. Samalla vanhoista tiloista luovutaan. Tämänhetkisen arvion mukaan asemakaava valmistuu vuoden 2022 aikana. Hankkeen aikataulu yhteensovitetaan poliisiaseman rakentamisaikatauluun. Suunnitelman mukaan molempien rakennusten toiminta käynnistyy samanaikaisesti.

5.3 Hankintarajat

Rakennusinvestointiin kuuluvat kiinteä kalustus myöhemmin määritettävässä laajuudessa, varustus ja laitteet, jotka tarkentuvat mahdollisine hankintarajoineen hanke- ja toteutussuunnittelun yhteydessä. Irtokalusteiden ja -varusteiden sekä opetusvarusteiden ja -laitteiden, mm. AV-laitteiden hankinta, ei kuulu investointiin. Nämä hankinnat kuuluvat ns. ensikertaiseen kalustamiseen, joka suunnitteluineen on käyttäjien vastuulla. Kustannuslaskennassa on käytetty Tampereen kaupungin ja Tampereen Tilapalvelut Oy:n uusinta hankintarajataulukkoa.

5.3 Rakennusteknisen toteutuksen tavoitteet

Rakennuksesta tehdään terveellinen ja turvallinen noudattaen lakeja, viranomaisohjeita, Ympäristöministeriön asetuksia perustelumuuistioineen ja ohjeineen sekä Tampereen Tilapalvelut Oy:n ohjeita (Rakennussuunnittelu 2018 Yleisosa, Rakennesuunnitteluohje 2018 Rakennusosat).

Rakenteet suunnitellaan mahdollisimman muuntojoustaviksi ja kantavien sekä jäykistävien seinien määrä pyritään minimoimaan rakennuksen sisällä. Muuntojoustavuus tulee huomioida myös ikkunoiden sijoittelussa. Rakennerratkaisut ja detaljit pidetään mahdollisimman yksinkertaisina ja vikasietoisina. Kaikissa suunnitteluvaiheissa huomioidaan helposti huollettavat, korjattavat ja päivitettävät rakenteet ja materiaalit.

Rakennuksen suunnittelukäyttöikä perustusten ja rungon osalta 100 vuotta, muut rakennusosat 50 vuotta.

Kuormitukset Eurokoodien Rakenteiden kuormat standardin mukaan, lisäksi kuormituksissa huomioidaan käyttäjän erityislaitteet.

Rakennuksen kosteudenhallinnan toimintamallina käytetään Kuivaketju 10 järjestelmää tai vastaavaa.

Rakennuksen vaippa toteutetaan tiiviinä rakenteena kaikkine läpimenoineen niin, että ilmanvuotoluku $1,0 \text{ m}^3/\text{hm}^2$ täyttyy.

Kaikkiin huoltokohteisiin suunnitellaan turvalliset kulkuyhteydet.

Akustiikkasuunnittelussa huomioidaan käytön tarpeet huonetiloittain.

Rakenne- ja tilaratkaisuissa tulee huomioida käytön erityispiirteet rakenteiden kestävyuden ja henkilöturvallisuuden kannalta.

Rakennukseen rakennetaan S1-luokan väestönsuoja.

Rakennuksen korkeusasema suunnitellaan riittävän korkealle huomioiden pintavesien poisjohtaminen rakennuksen vierustoilta sekä suunnitteluohjeiden mukaisten sokkelikorkeuksien toteutuminen.

Rakennus perustetaan teräsbetonipaalujen varaan teräsbetonisten paaluanturoiden välityksellä. Alapohjat rakennetaan kantavina rakenteina.

Rakennuksen runkona teräsbetoniseinät ja -pilarit sekä ontelolaattaholvit kannateltuina matalaleukapalkeilla. Julkisivumateriaalit tarkentuvat hankesuunnitteluvaiheessa.

Vesikatot kallistetaan ulospäin ja rakennukseen tehdään ulkopuolinen sadevedenpoistojärjestelmä. Rakennuksen joka sivulle suunnitellaan pitkät räystäät suojaamaan ulkoseiniä. Vesikatteeseen tehtävät läpimenot minimoidaan.

5.4 Arvio energian käyttökustannuksista

Uudisrakennuksen lämmitysenergian kulutusarvio on n.15 000 euroa/v, sähkön kulutusarvio on n.8900 euroa/v. Kaukolämmön tehomaksu n.6000 euroa/v.

5.5 Tekniset olosuhdevaatimukset

5.5.1 LVI-tekniikka

5.5.5.1 Yleistä

Rakennuksen LVI-suunnittelun lähtökohtana on hyvin käytettävän ja huollettavan laitoksen lisäksi elinkaaritalous. Tavoitteena on valita mahdollisimman energiatehokkaat järjestelmät ja laitteet. Toteutusratkaisuissa huomioidaan tilojen erilaiset käyttöajat ja -mahdollisuudet sekä järjestelmien helppokäyttöisyys, huollettavuus ja turvallisuus. Mitoituksissa noudatetaan lakeja, viranomaisohjeita sekä asetusten määräyksiä ja mitoitusohjeita. Mitoituksissa huomioitava lääkehuoneen lämpötilavaatimukset. Tilojen olosuhdevaatimus on S2 sisäilmastoluokan 2018 mukaisesti.

5.5.5.2 Liittymät

Rakennus liitetään Tampereen sähkölaitos Oy:n kaukolämpöverkoston. Kaukolämmön lämmönjakokeskus sekä energia- ja vesimittari sijoitetaan lämmönjakohuoneeseen. Rakennus liitetään Tampereen Veden vesi- ja viemärijohtoverkostoihin. Sadevedet johdetaan viivästysjärjestelmän kautta kunnalliseen sadevesiverkoston. Sprinklerijärjestelmä vaatii oman liittymänsä.

5.5.5.3 Lämmitys ja jäähdytys

Rakennus varustetaan Lämpölaitosyhdistys ry:n vaatimuksien mukaisilla kaukolämpölaitteilla. Lämmönjakokeskukseen tulee omat lämmönsiirtimet lattialämmitysverkostolle, ilmastointikoneiden lämmitysverkostolle, käyttövesiverkostolle ja piha-alueen sulanapitojärjestelmän verkostolle. Sulanapitojärjestelmän tarve ja laajuus tarkennetaan hankesuunnitteluvaiheessa.

Lämmitysverkostojen pääpumput ovat taajuusmuuttujakäyttöisiä. Lämmitysverkostot varustetaan omilla energiamittareilla. Lämmitysjärjestelmät varustetaan kalvopaisunta-astioilla ja tarvittavilla varolaitteilla.

Tilat lämmitetään vesikiertoisella lattialämmityksellä, jota säädetään huonekohtaisilla rakennusautomaatioon liitettävillä säätimillä ja lämpötila-antureilla. Säilöönottotiloja käsitellään LVI-

suunnittelussa putkatiloina. Tuulikaapit varustetaan termostaattiohjatulla kierrätysilmakojeilla, jotka kytketään IV-verkoston.

Jäähdytysenergia tuotetaan vedenjäähdytyskoneella. Jäähdytysjärjestelmä varustetaan puhallinkonvektoreiden ja/tai jäähdytyspalkkien/säteilijöiden ja ilmastointikoneiden jäähdytysverkostoilla. Järjestelmäratkaisut tehdään toteutussuunnitteluvaiheessa.

Tarvittavat tilat varustetaan tilakohtaisella lämpötilan säädöllä.

5.5.5.4 Vesi- ja viemärlaitteet

Lämmin käyttövesi tuotetaan lämmönjakohuoneisiin sijoitettavilla kaukolämpöön liitetyillä käyttöveden lämmönsiirtimillä. Lämpimän käyttöveden kulutus mitataan rakennusautomaatioon liitettävällä vesimittarilla.

Rakennus varustetaan voimassa olevien asetusten mukaisilla vesijohto- ja viemärlaitteilla. Vesijohtojen runkolinjat tehdään kupariputkista juotosliitoksien. Kalusteiden kytkentäjohdot tehdään pinta-asennuksena kromatuista kupariputkista. Rakenteiden sisään tehtävissä uppoasennuksissa käytetään suojaputkeen asennettavaa muoviputkea. Vesijohtojen runkolinjat eristetään AluCoat-päällystetyllä kivivillakourulla, joka näkyvillä osilla pinnoitetaan PVC-levyllä. Asennuksissa huomioitava hoitolaitoksen hygieniavaatimukset.

Kalusteina käytetään hoitolaitokseen soveltuvia kulutusta kestäviä, vähän vettä kuluttavia vesijohto- ja viemärikalusteita, jotka ovat valmistettu posliinista tai ruostumattomasta teräksestä.

Säilönottotiloja käsitellään LVI-suunnittelussa putkatiloina. Säilönottotilat varustetaan Franke Water Systemsin AQUA 3000 open -vesihuoltojärjestelmällä. Pikapaloposteja ja käsiammuttimia asennetaan paloviranomaisen määräysten mukaisesti. Rakennus varustetaan kasteluposteihin, jotka sijoitetaan piha-alueiden huoltotarpeen mukaan.

Rakennuksen kattovedet johdetaan lämmitettävien rännien ja syöksytorvien kautta sadevesiviemäriverkoston. Rakennuksen perustukset salaojitetaan ja johdetaan perusvesikaivojen kautta sadevesiviemäriin.

Rakennuksen sisäpuoliset jätevesiviemärit tehdään muovista, viemäriin huomioitava äänitekniiset vaatimukset. Pohja- ja pystyviemärit varustetaan tarkastusputkilla ja puhdistusyhteillä. Tarkastus- ja sadevesikaivoina käytetään muovisia teleskooppikaivoja, kaivojen teleskooppiputkien minimi halkaisija on 500 mm.

5.5.5.5 Ilmastointi

Rakennus varustetaan asetusten ja energialuokan vaatimuksen mukaisilla ilmastointilaitteilla. Ilmastointikoneiden järkevällä palvelualuejako ja ohjauksella varmistetaan koneiden käynti todellisen käyttötilanteen ja -tarpeen mukaan. Rakennuksen ilmamäärät ja lämpötilat suunnitellaan sisäilmastoluokituksen 2018 S2 mukaiset olosuhteet. Tarvittavat tilat ja alueet varustetaan ilmavirtasäätimillä. Välinehuollon ja huuhtelutilan olosuhteisiin on suunnittelussa kiinnitettävä erityistä huomiota.

Ilmastointilaitos toteutetaan keskuskoneilla, joiden palvelualuejako tehdään tilojen käyttöajan ja laatuvaatimusten perusteella. Ilmastointijärjestelmän konejako varmistettava, että rakennuksen ilmatasapaino säilyy käyttöajasta riippumatta.

IV-kojeiden alustavat vaikutusalueet ovat seuraavat:

TK01 1.krs + 2.krs asiakashuoneet ja niihin liittyvät tilat

TK02 2.krs vastaanottohuoneet ja niihin liittyvät tilat. 3.krs

TK03 wc-/sosiaalitilat

TK04 Porrashuone 1

TK04 Porrashuone 2

Ilmanjakotapana käytetään sekoitettavaa ilmanjakotapaa. Tuloilmalaitteina käytetään pääsääntöisesti kattohajottimia, joiden heittokuvio on vapaasti säädettävissä. Toimistotilat, vastaanottotilat ja kokoushuoneet varustetaan jäähdytyspalkein. Poistoilmalaitteina käytetään pääsääntöisesti tasauslaatikollisia poistoilmahajottimia ja poistoilmasäleikköjä. WC- tilojen, varastotilojen ja muiden toisarvoisten tilojen poistoilmalaitteina käytetään yhteiskanavaventtiileitä.

Kanavistossa käytetään sinkitystä teräslevystä tehtyjä tehdasvalmisteisia kanavaosia ja pääosin pyöreitä iv-kanavia. Järjestelmässä ei käytetä mitään materiaaleja, joista irtoaa pölyä tai muita epäpuhtauksia. Päätelaitteissa, tasauslaatikoissa ja äänenvaimentimissa käytetään M1 luokiteltua äänenvaimennusmateriaalia.

Rakennus varustetaan radonpoistojärjestelmällä, joka koostuu alapohjaan asennettavasta radonputkituksesta, nousukanavasta ja vesikatolle asennettavista poistoilmapuhaltimista.

Palopelteinä käytetään moottorilla varustettuja peltejä, joita voidaan ohjata ja joiden toiminta testataan valvontajärjestelmästä.

5.5.5.6 Happi ja hengitysilma

Kaasujärjestelmät suunnitellaan Suomen sairaalatekniikan yhdistys ry:n ohjeen mukaisesti.

Selviämistilat varustetaan kiinteillä hapen ja lääkkeellisen hengitysilman kaasupisteillä. Tekniseen tilaan rakennetaan hapen ja hengitysilman kaasukeskukset. Keskukset varustetaan automaattisella pullonvaihtajalla.

5.5.5.7 Sprinkleri

Rakennus varustetaan automaattisella korkeapaineella toimivalla vesisumusammutusjärjestelmällä. Sprinklerijärjestelmä toteutetaan vahingonestojärjestelmänä. Sprinkleri varustetaan varavoimakoneella. Varavoiman tarve ja sprinklerin suojausluokka tarkennetaan jatkosuunnittelussa.

5.5.5.8 Rakennusautomaatio

Rakennus varustetaan keskitetyllä taloteknisten laitteiden säätö- ja valvontajärjestelmällä. Automaatiojärjestelmä koostuu väylään asennettavista valvonta-alakeskuksista, jotka liitetään keskusvalvomoonkaupungin ATK-verkon välityksellä. Järjestelmä on käytettävissä myös WEB-liittymän avulla.

5.5.2 Sähkötekniikka

5.5.2.1 Yleistä

Tilojen sähkö-, tieto-, turva- ja valvontajärjestelmien ja niihin kiinteästi liitettyjen laitteiden suunnittelun ja toteutuksen lähtökohtana on helppokäyttöisyys, huollettavuus, turvallisuus ja elinkaaritalous sekä paloaseman eritysvaatimukset tiloille. Tavoitteena on valita mahdollisimman energiatehokkaat järjestelmät ja laitteet.

Tilojen kaikkien sähkö-, tieto-, turva- ja valvontajärjestelmien suunnittelussa ja toteutuksessa noudatetaan voimassa olevia lakeja, viranomaisohjeita, standardeja sekä tilaajan suunnittelu- ja erillisohjeita.

Tilojen kaikki sähkö-, tieto-, turva- ja valvontajärjestelmien asennukset toteutetaan halogeenivapaita (HF) kaapelointeja sekä putkitus- ja uppoasennusjärjestelmiä käyttäen.

5.5.2.2 Liittymät

Tiloihin toteutetaan seuraavat liittymät ulkopuolisiin verkostoihin:

Sähköverkkoon (Tampereen Sähköverkko Oy),

Tilat liitetään alueelliseen sähköenergian jakeluverkkoon poliisitalon sähköpääkeskuksen kautta.

Tietoliikenneverkkoon (Tampereen kaupungin infraomaisuuden hallinta),

Tilat liitetään omalla valokuituliittymäkaapelilla Viinikankadun varressa sijaitsevan kaapelikaivon kautta kaupungin omaan valokuituverkkoon.

5.5.2.3 Sähkönjakelu ja johtotiet

Tiloihin toteutetaan tavanomainen kiinteä sähköenergian pääjakelujärjestelmät tavanomaista kaapelointia käyttäen. Järjestelmiä ei voi ilman asennustoimenpiteitä muunnella mittauksen ja rakenteen kannalta. Sähkönjakelut toteutetaan jakelualueittain sijoitettujen jakokeskusten kautta.

Tilojen sähkön kulutus mitataan poliisitalon pääkeskuksella. Lisäksi mitataan ilmanvaihdon sekä poikkeuksellisten kokonaisuuksien (esim. jäähdytys- yms.) sähkön kulutus tai tuotto. Kaikki mittaukset suunnitellaan ja toteutetaan väyläpohjaisilla verkkoanalysointilaitteilla. Mittaustieto viedään rakennusautomaatiojärjestelmään.

Tilojen kaikissa ryhmäkeskuksissa varaudutaan valaistus- ja käyttösähkön erillisiin kulutusmittauksiin.

Tiloihin toteutetaan normaalit toiminnan vaatimat maadoitus- ja potentiaalintasausjärjestelmät. Lisäksi selviämisaseman sisääntuloaulaan, toimenpidehuoneeseen sekä selviämistilat toteutetaan sairaalatilaluokituksen G1 tiloina.

Selviämisaseman säilöönottotiloihin toteutetaan sähkö- ja teleasennusten osalta ns. putkatiloina.

Rakennukseen ei toteuteta katkeamatonta sähkönjakeluverkkoa (UPS-verkko) tai kerrosjakamo kohtaisia UPS-laitteita.

Selviämishoitoaseman ja sosiaalipäivystykselle ei toteuteta yleisille tai henkilökunnan pysäköintipaikoille autolämmityspistorasioita, mutta näille pysäköintipaikoille toteutetaan 1kpl sähkökäyttöisten kulkuneuvojen latauspisteitä (lataustapa 3). Lisäksi vähintään 20% pysäköintipaikoista toteutetaan putkitukset sähkökaapeleita varten, jotta niihin voidaan myöhemmässä vaiheessa asentaa latauspisteet. Kaupungin omistamien autojen pysäköintipaikoille toteutetaan autolämmityspistorasiat tai sähkökäyttöisten kulkuneuvojen latauspiste (lataustapa 3). Sähköavusteisille polkupyörille toteutetaan 4kpl latauspaikkoja pyörien säilytyspaikalle. Sähkökäyttöisten kulkuneuvojen lataustehon mitoitus tarkennetaan toteutus suunnittelun yhteydessä. Pääsääntöisesti pyritään lataustehon mitoitus määrittämään siten, että kiinteistön liittymislukko ei kasva tästä syystä.

Sähkö- ja tietoteknistenjärjestelmien kaapeloinneille toteutetaan rakennus- ja kerrostason pääreiteille kokonaan erilliset kaapelihyllyt.

Kaapelointireitit ja sähkökalusteiden asennuspaikat suunnitellaan ja toteutetaan, yksittäiset kenttäpisteet pois lukuun, luokse päästävillä ja jälkiasennus varat omaavilla ratkaisulla.

Lattiarasioita ei asenneta, vaan tarvittaessa tilojen keskialueiden sähkönsyöttö toteutetaan yläkautta esim. pistorasiapylväillä yms. Lattiarasioita voidaan asentaa neuvottelu- ja kokoustiloihin tarvittaessa.

Rakennukseen toteutetaan sadevesijärjestelmän sulanapitolämmitys sekä LVI-suunnittelijan määrittelemille vesiputkille ja viemäreille saattolämmitykset.

5.5.2.4 Valaistus

Valaistus suunnitellaan ja toteutetaan voimassa olevien standardien vaatimukset täyttäväksi, huomioiden eri tilojen ja ulkoalueiden käyttötarkoitukset ja vaatimukset valaistukselle.

Valaistusratkaisujen tulee noudattaa kiinteistölle määritettyä energialuokka vaatimusta ja ne tulee ylläpitää energiatehokkaalla tavalla.

Selviämisaseman toimenpidehuone varustellaan tutkimusvalaisimella.

Valaistus suunnitellaan ja toteutetaan led-valaisimia käyttäen. Valonlähteinä tulee käyttää pitkäikäisiä ja energiatehokkaita tuotteita. Valaisimet valitaan tilojen arkkitehtuuriin sopiviksi. Riippuvia valaisimia ei pääsääntöisesti käytetä kuin erikseen sovittavasti erikoistapauksessa.

Sisävalaistuksen hallinta suunnitellaan ja toteutetaan keskitettynä reititinpohjaisena järjestelmänä (Dali), jossa kukin tila on erikseen ohjattavissa ja hallittavissa. Kaikissa tiloissa hyödynnetään läsnäolotunnistus- ja himmennystoimintoa, kun sen on tilan toiminnan tai käyttöajankohdan kannalta järkevää.

Yleisötiloissa valaistusta ohjataan lisäksi painike- ja aikaohjauksilla. Teknisissä tiloissa valaistusta ohjataan kytkin- tai painikeohjauksena.

Tilojen valaistuksen aikaohjukset otetaan rakennusautomaatiojärjestelmästä.

Piha-alueen toiminnan vaatimukset tulee huomioida alue- ja ulkovalaistuksessa.

Rakennukseen suunnitellaan ja toteutetaan hillitty, rakennuksen tyyliin sopiva julkisivuvalaistus.

Ulko-, alue- ja julkisivuvalaistusta ohjataan rakennusautomaation avulla kello- ja valoisuusohjauksena.

5.5.2.5 Tieto-, turva- ja valvontajärjestelmät

Tiloihin suunnitellaan ja toteutetaan normaalit viranomaisten edellyttämät ja käyttäjän toimintaa tukevat sekä henkilöturvallisuuden varmistavat tieto-, turva-, informaatio- ja valvontajärjestelmät. Suunnittelun edetessä tarkennetaan mitä järjestelmät ovat poliisitalon kanssa yhteisiä ja kummallakin omansa, mutta niiden välillä siirretään informaatiota.

Poistumisvalaistus-, paloilmoin-, savunpoisto ja palo-ovien ohjausjärjestelmät toteutetaan määräysten mukaisesti.

Tiloihin toteutetaan pääsääntöisesti kaikki tilat kattava yleiskaapelointistandardien mukainen tietoliikennekaapelointijärjestelmä, joka tukee suurta joukkoa erilaisia sovellutuksia ja palveluita.

Tiloihin asennetaan käyttäjien AV-tekniikan vaatimat johtotiet sekä kiinteästi asennettavat kaapeloinnit liittimiseen. (laitehankinta liitoskaapeleineen kuuluu käyttäjälle).

Tiloihin toteutetaan matkaviestinlaitteiden sisäpeittoantenni- ja virve-verkkojärjestelmät.

Ulko-oville toteutetaan kulunvalvonta.

Henkilökunnan käyntioville toteutetaan varaus työaikapääteelle.

Tiloihin toteutetaan lisäksi ovipuhelin-, lähiverkko-, varattuvalo-, avunpyyntö-, ajannäyttö-, Info-TV- ja henkilöturvajärjestelmät tilojen käyttötarkoituksen mukaisessa laajuudessa.

Rikosilmoittimella suojataan rakennuksen ulkovaipan aukot sekä 1.kerroksen ulkovyöhykkeen tilat.

Kameravalvontajärjestelmän valvotaan:

- Rakennuksen julkisivut
- Sisääntulot

- Selviämisaseman 1.kerroksen kaikki tilat, paitsi wc:t, wc-/pesutilat, valvomo, toimistot, tiimihuone, varastot ja henkilökunnan sosiaalitalat.
- Katkaisuhuoltoaseman 2. kerroksen kaikki tilat, asiakashuoneet, asiakas wc/suihkutilat, wc:t, vastaanottohuoneet, kanslia ja varastot.
- Sosiaali- ja kriisipäivystyksessä sisäänkäynnit, käytävät ja odotustilat.

Kuvantallennus tapahtuu kohteessa, mutta tallennin liitetään kaupungin tietoliikenneverkkoon.

Rikosilmoitin-, paloilmoitin- ja rakennusautomaatiojärjestelmät liitetään Alerta-hälytyksensiirtojärjestelmän.

5.5.3 Energialuokkatavoite

Rakenteiden, rakennusosien ja teknisten järjestelmien valinnoissa huomioidaan koko rakennuksen elinkaaren aikainen energiankulutus ja käyttökustannukset. Rakennuksen energiatehokkuuden tavoitetasoksi asetetaan energiatehokkuusluokka A.

5.5.4 Teknisten tilojen tilavaatimukset

Tilavaraukset on esitetty arkkitehdin luonnospiirustuksissa.

Sähkö- ja teletilat n. 1, % kiinteistön bruttopinta-alasta. Tilavaraus sisältää sähkö, tele ja turvajärjestelmien tilatarpeen.

Sähkö- ja teletilavaraus tarvitaan kerroksittain jokaista 500...750 m² kohden. Pisin kohtisuora etäisyys tilavarauksesta jakelualueen reunaan 40m.

Sähkö- ja teletilavarauksia tulisi sijoittaa mahdollisuuksien mukaan eri kerroksissa päällekkäin sekä mahdollisimman ”kiinteälle” kohdalle (elinkaaren aikana tehtävien pienempien tilamuutosten yhteydessä keskustilojen siirtäminen ei ole mielekäästä).

Pieniä tilavarauksia ei ole huomioitu (paloilmoitinkeskus, savunpoiston ohjauskeskus, jne.). IV-KH-tilojen osalta ei ole huomioitu sähkötilavarauksia (=vapaa seinätila).

5.5.5 Elinkaaren hiilijalanjälkilaskelma

Uudisrakennuksen kokonaishiilijalanjälki on 50 vuoden arviointijaksolla on 1 436 t CO₂e (betonielementtirakenteinen). Energiankulutuksen päästöjen arviointiin on käytetty Ympäristöministeriön menetelmän mukaisia kertoimia energiantuotannon päästöjen muuttumiselle laskentajakson aikana.

5.5.5.1 Hiilijalanjälkeä pienentävät toimenpiteet

Rakennukselle tehtiin seuraavat tunnistettujen vähähiilisyttä edistävien toimenpiteiden vaikuttavuuden arviointi seuraavilla laskentamuutoksilla:

- Tarveselvityksen mukainen betonielementtirakennus
  - Tiiliseinä muutettiin puuverhoiluksi ulkoseinäksi
  - Vaihdettiin kaikkien valettavien betonirakenteiden, ontelolaattojen ja seinäelementtien betoni vähähiiliseksi (n. 30 % pienempi tuotteen hiilijalanjälki)

Rungon betoni muodostaa kokonaisuudessaan merkittävimmän osan rakennuksen materiaalien hiilijalanjäljestä ja sen takia tutkittiin myös vähähiilisen betonin versio. Vähähiilisen version hiilijalanjälki on 15 % pienempi kuin tavanomaisen betonirungon. Tiilverhoilusta tulee myös merkittävä määrä päästöjä. Sen takia laskettiin versio, jossa tiilverhoilu on korvattu puuverhoilulla. Tämän version päästöt laskivat n. 2,5 %. Yhdistämällä kaksi vähähiilisempää versiota eli

toteuttamalla betoniset osat vähähiilisestä betonista ja korvaamalla tiiliverhoilun puuverhoilulla voidaan saavuttaa noin 17,5 % pienennys hiilijalanjälkeen.

5.5.6 Elinkaarikustannuslaskelma

Suunnitelmien perusteella tehtyjen laskelmien mukainen uudisrakennuksen elinkaarikustannus on 50 vuoden arviointiajanjaksolla 34 174 615 euroa.

6 LIITTEET:

- Tilaohjelma
- Tontinkäyttöluonnos 21.1.2022 / Arkkitehtitoimisto Helamaa-Heiskanen Oy

Lisäksi käytettävissä:

- Alustavat tilakaaviot 21.1.2022 / Arkkitehtitoimisto Helamaa-Heiskanen Oy
- Alustava kustannusarvio 8.3.2022 / Sitowise Oy
- Rakennuksen vähähiilisuuden arviointi - Elinkaaren hiilijalanjäljen laskelma 14.3.2022 / Sitowise Oy
- Elinkaarikustannuslaskelma 8.3.2022 / Sitowise Oy
- pohjatutkimukset, rakennettavuus selvitys ja pintavaaitus 23.3.2021 / Taratest Oy
- Tampereen kaupungin suunnitteluohjeet:
<https://tampereentilapalvelut.fi/materiaalipankki/suunnitteluohjeet/>
- Asemakaava-aineisto:
[Tampereen kaupunki - Kaavoitusyksikkö - Kaava 8786](#)